JOURNAL OF ACADEMIC TOURISM STUDIES
2023, VOL. 4, NO. 2, 1-7
http://dx.doi.org/10.29228/jatos.71221

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Journal homepage: https://jatosjournal.org/

Dünya'da Agroturizm: Bir Bibliyometrik Araştırma[1]

Agro tourism in the world: A bibliometric study

Nurhan KESKİN[a], Sadi ELASAN[b], Reyyan KESKİN[c], Zehra EKİN[d] ve Sıddık KESKİN[e]

[a] Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, Van, Türkiye.
[b] Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Van, Türkiye.
[c] Lisans Öğrencisi, Uluslararası Balkan Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Üsküp, Makedonya.
[d] Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü, Van, Türkiye.
[e] Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Van, Türkiye.

Özet

Bu çalışmada, Dünya'da son yirmi yedi (27) yılda yapılmış agroturizm konulu çalışmalara ait bibliyometrik veriler VOSviewer görselleştirme programı aracılığıyla çeşitli bibliyometrik analizlere tabi tutulmuş ve haritalandırılmıştır. Bu amaçla Web of Science (WOS) veri tabanında "agro tourism" anahtar kelimesi kullanılarak, yapılan aramada 1996-2023 yılları arasında toplam 1085 adet yayın taranmıştır. Tarama sonucunda bibliyometrik eşleme ile yayınlayan kurum, ülke, başlık, yazar isimleri, yayın yılı, dergi adı ve atıf sayısı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan veriler VOSviewer Görsel Haritalama Yöntemi ile harita şeklinde sunulmuştur. Çalışma sonucunda, WOS veri tabanından alınan 1085 makaleye toplam 6609 adet atıf yapıldığı, makale başına ortalama atıf sayısının 6.5 ve H indeksinin 36 olduğu gözlenmiştir. Makale ve atıf sayısının 2003 yılından itibaren arttığı dikkat çekmiştir. Makalelerin %43'ü "Tarım"alanında yayınlanmış olup, Çin, Romanya, ABD ve İtalya en fazla (%47) makale yayınlayan ülkeler olmuştur. Makalelerin çoğu (%37) Elsevier ve Uluslararası Bahçe Bitkileri Derneği (International Society for Horticultural Science-ISHS) gibi kurumlarda yayınlanmıştır. Makalelerin %40.8'i konferans kitaplarında yayınlanırken, %27'si SCI-Expanded kategorisinde yer alan dergilerde yayınlanmıştır. Çalışmada, agroturizm alanındaki küresel eğilimler ve önemli çalışmalar ortaya konulmuş ve agroturizm alanında çok sayıda araştırmacının faaliyet gösterdiği ve bu alanda yapılan araştırmaların giderek arttığı gözlenmiştir. Çalışmanın, konu ile ilgili gelecekteki yönelimleri veya eğilimleri belirleyebilme açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal turizm, akademik çalışmalar, bibliyometri.

Abstract

In this study, bibliometric data of agro tourism studies conducted in the world in the last twenty-seven (27) years were subjected to various bibliometric analyses and mapped through VOSviewer visualization software. For this purpose, a total of 1085 publications between 1996-2023 were searched in the Web of Science (WOS) database using the keyword "agro tourism". As a result of the search, the publishing institution, country, title, author names, year of publication, journal name and number of citations were analyzed by bibliometric mapping. The data obtained as a result of the analysis were presented in the form of a map with VOSviewer Visual Mapping Method. As a result of the study, it was revealed that a total of 6609 citations were made to 1085 articles taken from the WOS database, the average number of citations per article was 6.5 and the H index was 36. It is noteworthy that both the number of articles and citations has increased since 2003. 43% of the articles were published in the field of "Agriculture" and China, Romania, USA and Italy were the countries that published the highest number of articles (47%). Most of the articles (37%) were published in institutions such as Elsevier and International Society for Horticultural Science (ISHS). While 40.8% of the articles were published in conference proceedings, 27% were published in journals in the SCI-Expanded category. In the study, global trends and important studies in the field of agro tourism were revealed and it was observed that a large number of researchers are active in the field of agro tourism and research in this field is gradually increasing. It is expected that the study will contribute to the determination of future orientations or trends related to the subject.

Keywords: Rural tourism, academic studies, bibliometric.

Makale Bilgisi
Geliş Tarihi 20.07.2023
Kabul Tarihi 08.11.2023

Sayı Editörü
Hacer ARSLAN KALAY

Sorumlu Yazar
Nurhan KESKİN
keskin@yyu.edu.tr

Önerilen Atıf:
Keskin, N., Elasan, S., Keskin, R., Ekin, Z. ve Keskin, S. (2023). Dünya'da Agroturizm: Bir Bibliyometrik Araştırma. *Journal of Academic Tourism Studies*, 4(2): 1-7.

[1] Bu çalışma 7. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresinde (IWACT'23) bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Agroturizm, tarım ve turizm kelimelerinden oluşturulmuş bir kavram olup, "Agri" Latince'de "deager" kelimesinden türetilmiştir ve tarla anlamına gelmektedir. Yunanca'da daagro kavramının tarım ve toprak bilimi olarak kullanıldığı görülmektedir (Sznajder vd., 2009).

Agroturizm, 1900'lü yıllarda ailelerin şehirden kaçıp çiftlik hayatını deneyimlemek için çiftçi yakınlarını ziyaret ettikleri zaman ortaya çıkmıştır. 1920'lerde araç kullanımının yaygınlaşmasıyla, diğer ülkelere ziyaret ve başka yerleri keşfetme isteği daha ilgi çekici hale gelmiştir. Agroturizm, doğal ortamlarda tarım faaliyetleriyle turizm deneyimi kombinasyonu şeklinde ifade edilebildiği (Williams vd., 2001) gibi halkın eğitimi ve eğlenebilmesi için gündeme getirilen, çiftlik ürünlerinin tanıtılmasıyla birlikte; çiftliklerin ek gelir kazanması amacı taşıyan bir iş şeklinde de tanımlanmıştır (Hilchey, 1993). Kırsal alanlarda yaşayan insanların verdiği turizm hizmeti agro veya tarım turizmi olarak ifade edilmekte ve "tarımsal turizm, yeşil turizm, kır ve orman turizmi, yayla turizmi, yaban hayat turizmi, çiftlik turizmi, kültür turizmi, ekolojik turizm, macera ve ekstrem turizmi, doğa temelli turizm, aktivite turizmi" şeklinde farklı isimlerle de adlandırılmaktadır (Tatar, 2022).

Bu çalışmada, 1996-2023 yılları arasında yapılmış şarap turizmi çalışmaları "agrotourism" anahtar kelimeleri kullanılarak Web of Science (WOS) veri tabanında taranmış ve böylece ulaşılan 1085 akademik çalışma üzerinden dünyada agroturizm araştırmalarının eğilimleri bibliyometrik olarak incelenmiştir.

2. MATERYAL VE METOT

Çalışmanın güvenilirliği ve sonuçların doğruluğu için sistematik bir veri toplama yöntemi, arama stratejisi ve ağ analizi yazılımı kullanılmıştır. Bu yöntemlerin kullanımı, literatürdeki en güncel ve kapsamlı verilerin toplanmasını ve analiz edilmesini sağlamıştır. Ayrıca, bu verilerin analizi, bilimsel topluluğun agroturizm çalışmaları alanındaki güncel eğilimleri hakkında bilgi sağlamaktadır. Agroturizm çalışmaları alanındaki küresel yayın eğilimleri; en etkili araştırmacılar, ülkeler ve en sık kullanılan anahtar kelimeler gibi farklı faktörler incelenerek tespit edilmiştir.

2.1. Veri toplama

Çalışmada, "Web of Science Core Collection (WOS, Clarivate Analytics, Philadelphia, PA, USA)" veri tabanı kullanılarak 1996-2023 yılları (son erişim tarihi: 10.05.2023) arasında yapılan Şarap turizmi konulu çalışmalar incelenmiştir. Veri tabanında "agrotourism" anahtar kelimesi kullanılarak yapılan aramalar sonucunda 1105 çalışma bulunmuştur. Bu çalışmalardan uygun olmayanlar veya alan dışı çalışmalar elenerek kalan 1085 makale kullanılmıştır. Veri tabanında bulunan makaleler, makale başlığı, yazarların isimleri, yayın yılı, dergi adı ve atıf sayısı gibi bilgiler kullanılarak analiz edilmiştir. Hirsch (H) indeksi, yayın etkisinin bir belirteci olarak kullanılmıştır. Materyallere, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin online kütüphanesi ve dijital kaynakları kullanılarak ulaşılmıştır. Arama dili İngilizcedir.

2.2. Ağ analizi

Çalışmada, VOSviewer (sürüm 1.6.19, Leiden Üniversitesi, Hollanda) kullanılarak "işbirliği ağı, vurgular ve gelecekteki eğilimler" analiz edilmiştir. Sistematik veri toplama işlemi için Web of Science (WOS) veri tabanı kullanılmış ve çalışmaya dahil edilen yayınların tüm metin verileri toplanarak VOSviewer yazılımıyla değerlendirilmiştir. Bu analizler, çalışmanın doğruluğunu ve güvenilirliğini sağlamak için metin madenciliği ve veri görselleştirme (bubbles maps ve diğer grafiksel) yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

WOS veri tabanından yayınlanmış 1085 makale alınmıştır. Makalelere toplam 6609 atıf yapılmıştır (kendine yapılan atıflar hariç 6550 atıf). Makale başına ortalama atıf 6.5'tir. H indeksi

36'dır. Özellikle 2003'ten itibaren hem atıf sayısı hem de makale sayısı artış eğilimi göstermiştir (Şekil 1).

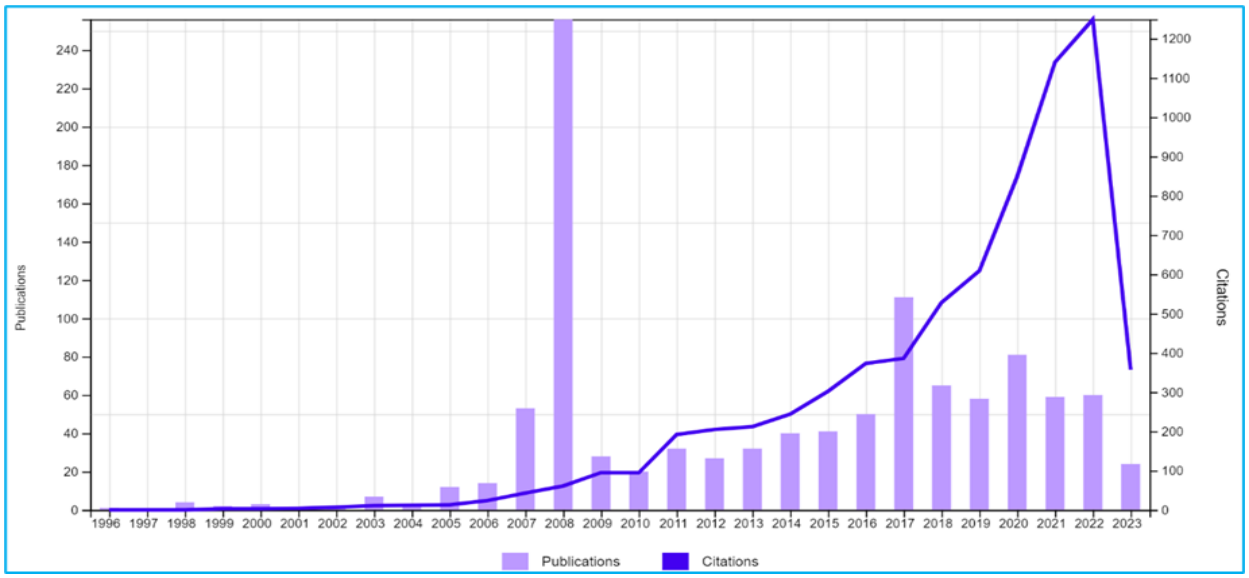

Şekil 1. Yıllara Göre Yayın ve Atıf Sıklığı

Uluslararası işbirliği ağı haritası Şekil 2'de sunulmuştur. Ülkeler arasındaki işbirliği çizgilerle gösterilmiştir, kalınlık gücü, daire/metin boyutu ise uluslararası işbirliğinin seviyesini göstermektedir.



Şekil 2. Uluslararası İşbirliği Ağı Haritası

Ülkelere göre bibliyografik bağlantı analizi Şekil 3'te verilmiştir. Maddelerin ilişkisi referans sayısına göre belirlenmiştir.

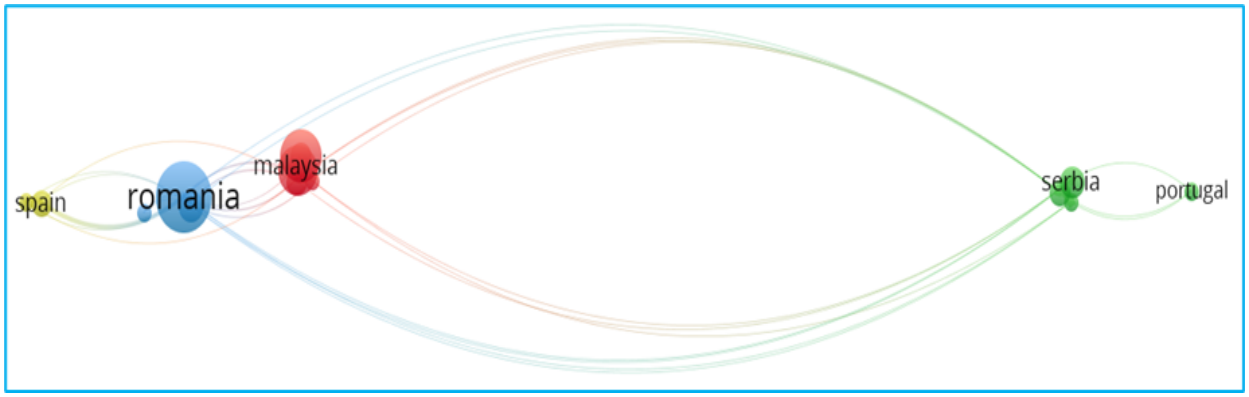

Şekil 3. Ülkelere Göre Bibliyografik Bağlantı Analizi

Konunun hangi anahtar kelimelerle ilişkili olduğunu ve bu anahtar kelimelerin ne sıklıkta kullanıldığını gösteren anahtar kelime analizine ait görsel Şekil 4'te sunulmuştur.

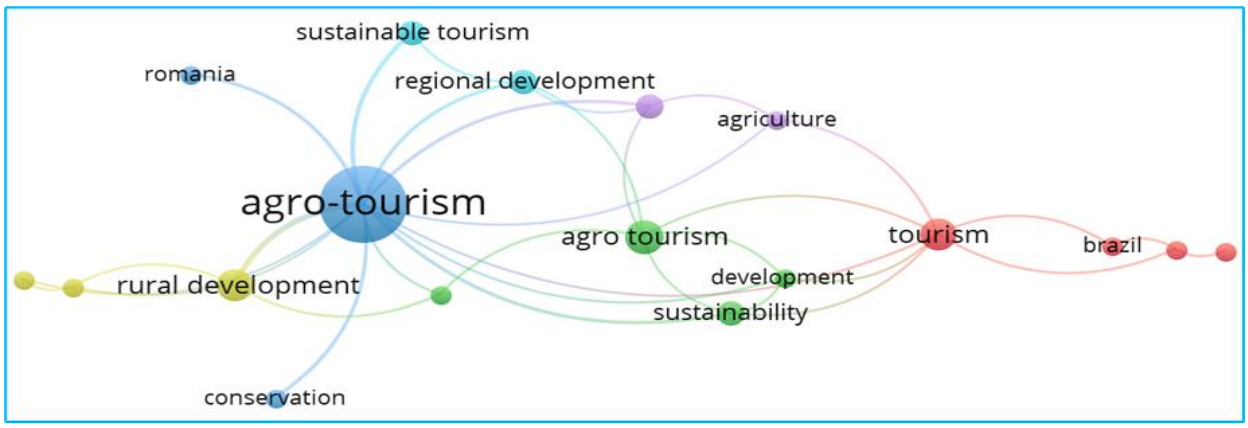

Şekil 4. Anahtar Kelime Analizi

Ortak atıf kaynakları ağı Şekil 5'te verilmiştir. Şekil 5' te yayın sayısı 5'ten büyük olan kuruluşlar için alıntı ağı haritası oluşturulmuştur. Çizginin kalınlığı ve daire/metin boyutu uluslararası işbirliğinin seviyesini göstermektedir.

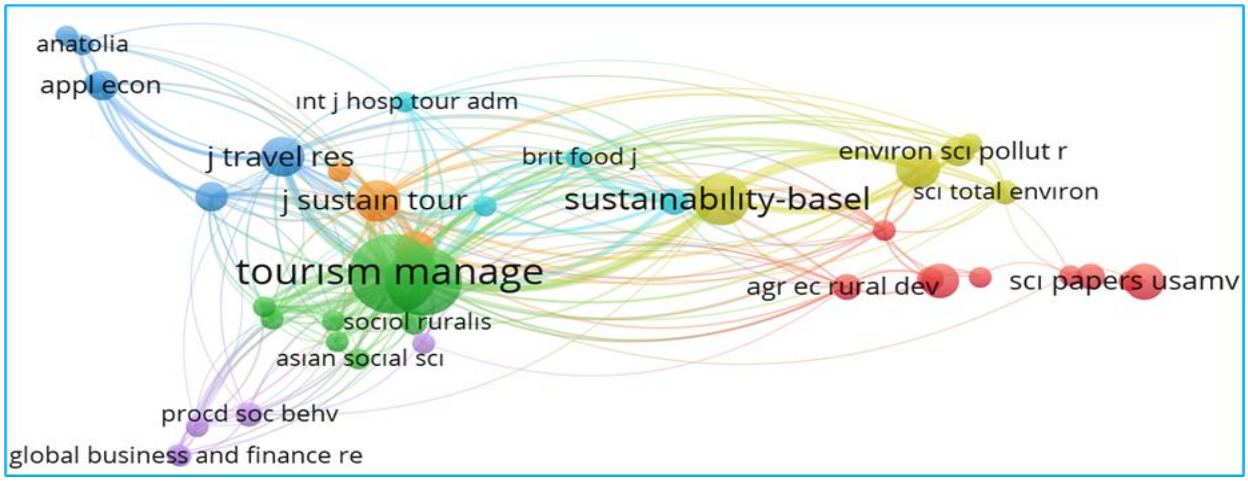

Şekil 5. Ortak Atıf Kaynakları Ağı

Uluslararası atıf ağ haritası ise Şekil 6'da sunulmuştur.

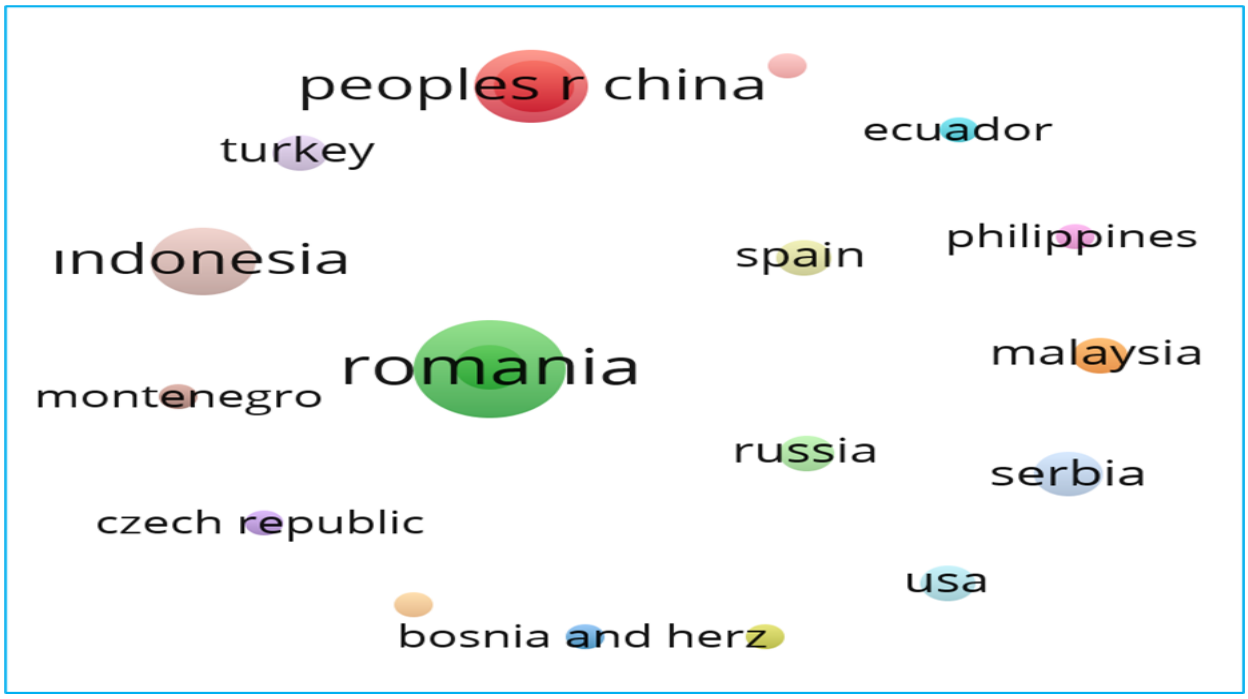

Şekil 6. Uluslararası Atıf Ağ Haritası

Çin, yayınlanan makale sayısında (n=238; %21.9 ile) ilk sırada yer alırken, bunu Romanya (%10.9); ABD (%7.3) ve İtalya (%6.9) izlemiştir. Bu ilk 4 ülke dahil olmak üzere dünya çapında toplam 129 ülkeden yayın yapılmış olup, Türkiye 19. sırada yer almıştır. İlk 25 ülke Çizelge 1'de listelenmiştir.

Çizelge 1. En Az 10 Yayını Olan Ülkeler

Ülke	**Yayın sayısı**	**%**	**Ülke**	**Yayın sayısı**	**%**
Çin	238	21.935	İngiltere	27	2.488
Romanya	118	10.876	Malezya	27	2.488
Amerika Birleşik Devletleri	79	7.281	Brezilya	26	2.396
İtalya	75	6.912	Hindistan	26	2.396
İspanya	49	4.516	Güney Afrika	24	2.212
Japonya	48	4.424	**Türkiye**	**24**	**2.212**
Endonezya	46	4.240	Meksika	23	2.120
Güney Kore	45	4.147	Kanada	22	2.028
Fransa	41	3.779	Sırbistan	22	2.028
Avustralya	32	2.949	Çekya	21	1.935
Almanya	32	2.949	Hollanda	21	1.935
Portekiz	30	2.765	Yunanistan	20	1.843
Rusya	30	2.765			
129 kayıttan 25 tanesi gösterilmektedir.					

Makale sayıları sırasıyla en çok Ziraat (% 43), Çevre Bilimi ve Ekoloji (% 17.9), Bitki Bilimleri (% 11.6), İş Ekonomisi (% 10) ve diğer alanlarda yapılmıştır. Yayınların araştırma alanına göre dağılımı ise Çizelge 2'de sunulmuştur.

Çizelge 2. Yayın Kategorileri

Araştırma alanları	**Yayın sayısı**	**%**	**Araştırma alanları**	**Yayın sayısı**	**%**
Ziraat	467	43.041	Biyolojik çeşitliliğin korunması	18	1.659
Çevre Bilimi ve Ekoloji	194	17.880	Eğitim ve Eğitim Araştırması	15	1.382
Bitki Bilimleri	126	11.613	Fiziksel coğrafya	15	1.382
İş Ekonomisi	108	9.954	Kentsel çalışmalar	15	1.382
Gıda Bilimi ve Teknolojisi	95	8.756	Enerji Yakıtları	13	1.198
Bilim Teknolojisi ve Diğer Konular	92	8.479	Geliştirme Çalışmaları	12	1.106
Sosyal Bilimler ve Diğer Konular	80	7.373	Meteoroloji Atmosfer Bilimleri	10	0.922
Biyoteknoloji Uygulamalı Mikrobiyoloji	76	7.005	Yöneylem Araştırması Yönetim Bilimi	10	0.922
Coğrafya	42	3.871	Uzaktan Algılama	10	0.922
Bilgisayar Bilimi	37	3.410	Orman	9	0.829
Kamu Yönetimi	37	3.410	Kimya	8	0.737
Mühendislik	34	3.134	Tarih	8	0.737
Jeoloji	26	2.396			
75 kayıttan 25 tanesi gösterilmektedir.					

Konu ile ilgili olarak University of Agronomic Science Veterinary Medicine Bucharest (%3), Chinese Academy of Science (%2.9) ve Centre National de la Recherche Scientifique CNRS (%1.9) önde gelen kuruluşlar olmuştur (Çizelge 3). Buna göre, önde gelen bağlantıların çoğunun Çin ve Romanya merkezli olduğu dikkat çekmiştir.

Çizelge 3. Öne Çıkan Kurumların Listesi

Kurum	**Yayın sayısı**	**%**
Univ of Agronomic Science Veterinary Medicine Bucharest	33	3.041
Chinese Academy of Sciences	32	2.949
Centre National de la Recherche Scientifique CNRS	21	1.935
INRAE (Institut National de la Recherche Agronomique)	18	1.659
Bucharest University of Economic Studies	14	1.290
Lucian Blaga University of SIBIU	14	1.290
Shandong Agricultural University	12	1.106
Udice French Research Universities	12	1.106
Consiglio per la ricerca in agricoltura	11	1.014
Institute of Geographic Sciences Natural Resources	11	1.014
Stellenbosch University	11	1.014
University of Trento	11	1.014
Institut Agro	10	0.922
Institut de Recherche Pour Le Développement IRD	10	0.922
Autonomous University of Barcelona	9	0.829
1.831 kayıttan 15 tanesi gösterilmektedir. (en az 20 yayın).		

Çizelge 4. En Çok Makaleye Sahip Yayın Kuruluşları

Yayın kuruluşu	**Yayın sayısı**	**%**
International Society Horticultural Science	232	27.552
Elsevier	100	9.217
Teknoscienze Publ	66	6.083
Springer Nature	55	5.069
MDPI	54	4.977
Univ Agricultural Sciences & Veterinary Med Bucharest	37	3.410
Iop Publishing Ltd	28	2.581
Taylor & Francis	28	2.581
IEEE	24	2.212
Wiley	20	1.843
Balkan Scientific Assoc Agrarian Economists	13	1.198
Stef92 Technology Ltd	13	1.198
Int Business Information Management Assoc-Ibima	10	0.922
Atlantis Press	9	0.829
Frontiers Media Sa	9	0.829
Emerald Group Publishing	6	0.553
Univ Caxias Sul, Programa Pos-Graduacao & Turismo	6	0.553
World Scientific	6	0.553
Amer Scientific Publishers	5	0.461
Gobierno Canarias, Consejeria Edu Cultura & Deportes	5	0.461
International Society Horticultural Science	232	27.552
Elsevier	100	9.217
Teknoscienze Publ	66	6.083
Springer Nature	55	5.069
211 kayıttan 20 tanesi gösterilmektedir.		

Makalelerin çoğu; Int. Soc. Horticultural Science (%27.6), Elsevier (%9.2), Teknoscienze Publ (%6.1) ve Springer Nature (%5.1) dergilerinde yayınlanmıştır. Konuyla ilgili en çok makale yayınlayan dergiler Çizelge 4'te listelenmiştir.

Web of Science İndekslerine bakıldığında; makalelerin çoğunluğunun "Conference Proceedings Citation Index – (CPCI-S) (%40.1)" kategorisinde yer aldığı ve bunu sırasıyla "Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded) (%26.6)" ve "Emerging Sources Citation Index (ESCI) (%17.7) takip ettiği dikkati çekmiştir (Çizelge 5).

Çizelge 5. WOS İndeksi

WOS indeksi	**Yayın sayısı**	**%**
Conference Proceedings Citation Index – (CPCI-S)	443	40.829
Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED)	289	26.636
Emerging Sources Citation Index (ESCI)	192	17.696
Social Sciences Citation Index (SSCI)	153	14.101
Conference Proceedings Citation Index – (CPCI-SSH)	115	10.599
Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)	16	1.475
Book Citation Index – Social Sci & Humanities (BKCI-SSH)	14	1.290
Book Citation Index – Science (BKCI-S)	12	1.106

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada agroturizm alanındaki küresel eğilimler ve önemli çalışmalar ortaya konulmuş ve agroturizm alanında çok sayıda araştırmacının faaliyet gösterdiği ve bu alanda yapılan araştırmaların giderek arttığı gözlenmiştir. Gelecekteki araştırmacılar için, agroturizm alanında küresel eğilimleri anlamak ve bu alandaki boşlukları doldurmak adına daha fazla disiplinlerarası çalışmalara odaklanmak önemlidir. Agroturizm konusundaki araştırmalarda bölgesel farklılıkların ve kültürel etkileşimlerin daha detaylı bir şekilde incelenmesi, sektördeki potansiyeli daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir. Daha fazla çok disiplinli çalışmalar, agroturizmde sürdürülebilirlik, çevresel etkiler ve yerel ekonomik kalkınma gibi konuları ele alarak sektördeki olumlu etkileri maksimize etme potansiyeline odaklanılmalıdır. Çalışmanın, konu ile ilgili gelecekteki yönelimleri veya eğilimleri belirleyebilme konusunda katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

Kaynakça

Hilchey, D. (1993). *Agritourism in New York State: Opportunities and Challenges in Farm-Based Recreation and Hospitality*. Farming Alternatives Program, New York: Cornell University.

Sznajder, M., Prezborska, L. and Scrimgeour, F. (2009). Agritourism, UK: AMA DataSet LTD. *European Journal of Tourism Research,* 2(2):197-199.

Tatar, E. 2022. Alternatif Turizm Türü Olarak Agro Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi: Kayseri Örneği. (*Yüksek Lisans Tezi*). Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Williams, P., Paridaen, M., Dossa, K. ve Dumais, M. (2001). Agritourism Marketand Product Development Status Report. British Columbia. Ministry of Agriculture, Food and Fisheries, British Columbia. Ministry of Small Business, Tourism and Culture, Simon Fraser University. Centre for Tourism Policy and Research

VOSviewer, 2023. Sürüm 1.6.19, Leiden Üniversitesi, Hollanda.